

การวิจัยด้านความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนและปัจจัยที่มีอิทธิพลของนักศึกษาไทย

หลิน ฉายจวิน *

สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประเทศไทย

A Study of Chinese Metaphor Comprehension Competence and Affecting Factors of Thai University Students

Lin Caijun *

School of Sinology, Mae Fah Luang University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 8 June 2021

Revised 28 November 2021

Accepted 10 February 2022

คำสำคัญ

นักศึกษาไทย

ความสามารถในการเข้าใจ

อุปลักษณภาษาจีน

ปัจจัยที่มีอิทธิพล

เสนอแนะการเรียนการสอน

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนของนักศึกษาไทย 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนของนักศึกษาไทยและเสนอแนะแนวทางการสอนอย่างเหมาะสม โดยใช้การวิจัยเชิงประจักษ์ ซึ่งทำการทดสอบและสัมภาษณ์จากนักศึกษาวิชาจีนธุรกิจ ภาษาและวัฒนธรรมจีน และการสอนภาษาจีน ของสำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ทั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 - 4 ที่เข้าศึกษาในปี พ.ศ. 2560 - 2561 จำนวน 545 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ภาพรวมความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนของนักศึกษาไทยมีขีดจำกัด ซึ่งค่อนข้างตรงกับผลการวิจัยสภาพการณ์ของนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง โดยมีอิทธิพลจากปัจจัยร่วมแบบกววิสัย 2) ปัจจัยด้านระดับความรู้ภาษาจีนและความเข้มข้นทางบริบทมีอิทธิพลอย่างชัดเจนต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณของนักศึกษาไทย แต่ด้านประเภทความหมายไม่มีอิทธิพลอย่างชัดเจน 3) นักศึกษาไทยเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนประเภทจำนวนนับและของกินของใช้ได้ค่อนข้างง่าย แต่ประเภทพืช ร่างกายและส่วนประกอบของร่างกายเข้าใจได้ค่อนข้างยาก จากผลการวิจัยนี้และการผสานเข้ากับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิจัยท่านอื่น ผู้วิจัยได้เสนอแนะด้านการสอนสำหรับการปลูกฝังและพัฒนาความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนของนักศึกษาไทย

* Corresponding author

E-mail address:

caijun.lin@mfu.ac.th

Keywords:

Thai university students,
comprehension competence,
Chinese metaphor,
affecting factors,
teaching suggestions

Abstract

The purposes of this research were: 1) to investigate the Chinese metaphor comprehension competence of Thai university students; 2) to analyze the affecting factors of the Chinese metaphor comprehension competence of Thai university students and put forward corresponding teaching suggestions. The empirical research methods used were questionnaire and interviewing. The participants of this research were 545 third to fourth year university students of 2017-2018 who were selected from majors in business Chinese, teaching Chinese language, and Chinese language and culture of the school of Sinology at Mae Fah Luang University. The results of the study were as follows: 1) In general, the Chinese metaphoric comprehension competence of Thai university students is relatively limited. This is basically consistent with the acquisition of other foreign Chinese second language learners, which is the result of a variety of subjective and objective reasons. 2) Both the Chinese level and context intensity have significant effects on the Chinese metaphor comprehension competence of Thai university students, but is not affected by semantic category factors. 3) Relatively speaking, it is easiest for Thai university students to understand those Chinese metaphor words such as numerals and food or daily supplies, while the most difficult ones are about plants, the body and its parts. Based on this conclusion and combined with previous studies, we put forward some teaching suggestions for cultivating and developing the Chinese metaphor comprehension competence of Thai university students.

1. บทนำ

นับแต่ Flahive and Carrell (1977) ได้มีการเสนอแนวคิดด้าน “ความสามารถทางอุปลักษณ์” (metaphorical competence) ขึ้นเป็นครั้งแรก ความสามารถทางอุปลักษณ์ได้กลายเป็นหนึ่งในหัวข้อหลักของการวิจัยด้านภาษาศาสตร์ การวิจัยด้านนี้จึงได้รับการพัฒนาขึ้น นักวิจัยส่วนมากให้ความเห็นว่า ความสามารถทางอุปลักษณ์ คือ ความสามารถในการเข้าใจและส่งออกทางอุปลักษณ์ (Danesi, 1992; Kogan, 1983; Littlemore, 2001) รวมถึงกระบวนการวินิจฉัยเข้าใจ อธิบาย และส่งออก (Iijima & Murrow, 2006; Littlemore, 2001; Masumi, 2005) ตามการพัฒนาด้านทฤษฎีอุปลักษณ์แนวปริชาน (cognitive metaphor theory) และภาษาศาสตร์ปริชานประยุกต์ (applying cognitive linguistics) โดยอุปลักษณ์มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน การเรียนรู้ภาษาที่สอง ภาษาศาสตร์จิตวิทยาและศาสตร์อื่นอย่างแน่นแฟ้น ดังนั้นเกือบ 20 ปี ที่ผ่านมา การวิจัยความสามารถทางอุปลักษณ์ของผู้เรียนภาษาที่สองจึงกลายเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญของการวิจัยภาษาศาสตร์ปริชานประยุกต์

เมื่อมองจากผลการวิจัยความสามารถทางอุปลักษณ์ของภาษาที่สองในปัจจุบัน การวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมารวบรวมไว้ที่กลุ่มเป้าหมายผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง แต่อุปลักษณ์ถือเป็นรูปแบบความคิด (cognitive style) อย่างหนึ่งที่สามารถพบได้ทั่วไปในภาษาจีนเช่นกัน ทว่าการวิจัยด้านความสามารถทางอุปลักษณ์ของภาษาจีนในฐานะภาษาที่สองเริ่มต้นขึ้นช้าและมีผลการวิจัยน้อย (Liu, 2009; Wang, 2008; Yao, 2019; Zhang, 2017) เป็นที่ทราบสำหรับประเทศไทยภาษาจีนได้กลายเป็นภาษาต่างประเทศลำดับที่สอง อีกทั้งขอบข่ายการศึกษาภาษาจีนไม่ว่าจะในระดับเอเชียหรือสากลยังจัดอยู่ในลำดับต้นๆ แต่จากการค้นระบบฐานข้อมูล CNKI (China Knowledge Resource Integrated) ThaiJO (Thai Journals Online) และ ThaiLIS (Thai Library Integrated System) ปัจจุบันยังไม่พบว่ามีนักวิจัยชาวไทยหรือจีนทำการวิจัยด้านความสามารถทางอุปลักษณ์ของผู้เรียนชาวไทยซึ่งเรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง ทั้งนี้การวิจัยด้านอุปลักษณ์ภาษาจีนหรือที่เกี่ยวข้องนั้น ผู้วิจัยในประเทศไทยมีการวิจัยด้านนี้น้อยมาก และส่วนมากรวมการวิจัยไว้ที่ด้านความหมายของคำศัพท์อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ภาษาจีน (ไตรทิพย์สุตา เสนารธรรม และ ศันสนีย์ เอกอัจฉริยา, 2562; Yao, 2559, 2562a) และการศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์อุปลักษณ์ระหว่างภาษาจีน-ไทย (เบญญาทิพย์ สุกะละลิน, 2561; Yao & ชัชวดี, 2561; Yao, 2561, 2562) ในการเรียนภาษาที่สองนั้นการปลูกฝังความสามารถทางอุปลักษณ์มีความสำคัญมาก (Danesi, 1992; Hu, 2004; Littlemore, 2001; Littlemore & Low, 2006) ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์จึงเป็นหนึ่งในสาระสำคัญของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง (Zhang, 2017) และเป็นหนึ่งในความสามารถที่จำเป็นต่อการเรียนภาษา (Yuan et al., 2012) ดังนั้น ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยเป็นอย่างไร ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ภาษาจีน และ

อีกหลายปัญหาที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจและไต่ตรอง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเหล่านี้จะช่วยด้านการเรียนการสอนคำศัพท์และวลีอุปลักษณภาษาจีน รวมถึงปลูกฝังความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนของผู้เรียนภาษาจีนชาวไทย

2. ทบทวนงานวิจัยความสามารถทางอุปลักษณของผู้เรียนภาษาที่สอง

2.1 งานวิจัยความสามารถทางอุปลักษณของผู้เรียนภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาจีน

เกือบ 20 ปี ที่ผ่านมา การวิจัยความสามารถทางอุปลักษณได้รับการให้ความสำคัญจากวงการภาษาศาสตร์ปริชาน และมีผลการวิจัยมากมายไปตามการพัฒนาของการวิจัยภาษาศาสตร์ปริชานประยุกต์ เมื่อพิจารณาจากประเด็นการวิจัย ส่วนใหญ่มุ่งเน้นด้านคำนิยามของความสามารถทางอุปลักษณ (Iijima & Murrow, 2006; Littlemore & Low, 2006; Wang, 2007; Yuan et al., 2012) ความสามารถในการเข้าใจและการส่งออกความสามารถทางอุปลักษณ (Hulstijn, 2003; Hussey & Albert, 2006; Jiang, 2006; Littlemore, 2001; Verspoor & Lowie, 2003; Yuan & Guo, 2014) ความแตกต่างเฉพาะด้านของความสามารถทางอุปลักษณ (Boers & Littlemore, 2000; Littlemore, 2001) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถทางอุปลักษณ (Azuma, 2005; Littlemore, 2004, 2008, 2010; Littlemore & Low, 2006; Martinez, 2003; Shi, 2012; Wei, 2007, 2012; Xu et al., 2012) ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางอุปลักษณและสมรรถนะทางการสื่อสาร (Iijima & Murrow, 2006; Littlemore & Low, 2006; Wang & Li, 2004) แต่งานวิจัยเหล่านี้ส่วนมากล้วนวิจัยด้านแนวคิดทฤษฎี ยังขาดการวิจัยเชิงประจักษ์ รวมถึงขาดความสมดุลของการพัฒนาการวิจัยในแต่ละด้าน ทั้งมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายการวิจัยไปยังเด็กหรือผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (Xu et al., 2012) ขณะเดียวกัน ผลสรุปในหลายประเด็นยังไม่เป็นเอกฉันท์ (Chen, 2013, 2016; Shi & Liu, 2010) โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลสรุปของการวิจัยด้านความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองมีดังนี้ ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณของผู้เรียนมีขีดจำกัด (Danesi, 1992; Hulstijn, 2003; Jiang, 2006; Verspoor & Lowie, 2003) ระดับความรู้ทางภาษาและความสามารถในการรู้คิดมีอิทธิพลสำคัญต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ (Martinez, 2003; Ozcaliskan, 2005; Wei, 2012) ความสามารถทางอุปลักษณอาจไม่เกี่ยวข้องกับระดับความรู้ทางภาษา แต่อาจเกี่ยวข้องกับความสามารถทางการรู้คิด (Johnson & Rosano, 1993; Littlemore, 2001; Yuan et al., 2012) บริบทก่อนข้างมีผลต่อความเข้าใจความหมายเชิงอุปลักษณ (Boers & Demecheleer, 2001; Skoufaki, 2005) และเมื่อพิจารณาจากระเบียบวิธีวิจัย งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นมีเป้าหมายการวิจัยไปยังการค้นพบลักษณะเฉพาะและรูปแบบกฎเกณฑ์ โดยใช้การวิจัยเชิงทดลอง แบบสอบถาม คลังข้อมูลภาษา

การสัมภาษณ์ การกระตุ้นความทรงจำ การลดเสียงระหว่างเรียน การวิเคราะห์จากการแปลงเสียงเป็นข้อความ ฯลฯ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ

เห็นได้ว่า การวิจัยความสามารถทางอุปลักษณ์ของผู้เรียนภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาจีน มีทั้งข้อสรุปและข้อโต้แย้ง จากการพัฒนาการวิจัยความสามารถทางอุปลักษณ์ ในมิติมุมมองและวิธีการวิจัยที่เกิดขึ้นทำให้เกิดแนวโน้มการพัฒนาของสหวิทยาการ ซึ่งการวิจัยความสามารถทางอุปลักษณ์หรือที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยก่อนหน้า มีคุณค่าต่อการค้นคว้าอ้างอิงในประเด็นปัญหาการเรียนรู้อุปลักษณ์ที่สอง การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และสามารถต่อยอดการวิจัยด้านนี้ในอนาคต

2.2 งานวิจัยความสามารถทางอุปลักษณ์ของผู้เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง

ด้านการวิจัยความสามารถทางอุปลักษณ์ภาษาจีนของผู้เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง ยังไม่ค้นพบการวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านนี้ทั้งจากการค้นคว้าใน ThaiJO และ ThaiLIS ส่วนการค้นคว้าจาก CNKI ของจีนพบเพียงแค่ 5 บทความที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

Wang (2008) ศึกษาเบื้องต้นด้านความเข้าใจวาทกรรมเชิงอุปลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาเวียดนามในประเทศจีน โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและต่างในอุปลักษณ์ของภาษาจีน-เวียดนาม รวมถึงสาเหตุของข้อผิดพลาดด้านความเข้าใจต่อวาทกรรมเชิงอุปลักษณ์

Liu (2009) ศึกษาด้านคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ภาษาจีนจากแบบเรียนภาษาจีนระดับกลาง-สูงสำหรับนักศึกษาต่างชาติ รวมถึงทดสอบและวิเคราะห์การเรียนรู้ด้านคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ภาษาจีนจากนักศึกษาต่างชาติ 32 คน ผลการวิจัยสรุปว่า รูปแบบคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ที่ต่างกันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ต่างกัน และพื้นฐานวัฒนธรรมของนักศึกษากับบริบทของอุปลักษณ์มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้านอุปลักษณ์

Zhang (2017) ศึกษาด้านความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ของนักศึกษาเอเชีย แอฟริกา ยุโรป และอเมริกาในประเทศจีน 70 คน พบว่า ความสามารถด้านนี้ของนักศึกษามีขีดจำกัด ทั้งยังมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านระดับความรู้ภาษาจีน ระยะเวลาอาศัยในประเทศจีน ความเข้มข้นทางบริบทและมีปัจจัยร่วมอื่นอีกด้วย

Chen et al. (2019) ทำการวิจัยเชิงประจักษ์ด้านความสามารถทางอุปลักษณ์จากการเขียนเรียงความภาษาจีนของนักศึกษาต่างชาติ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของทักษะการเขียนเรียงความและความสามารถทางอุปลักษณ์ของนักศึกษาต่างชาติค่อนข้างอ่อน การตีความอุปลักษณ์ (Metaphor interpretation) และความสามารถก่อเกิดอุปลักษณ์ (metaphor production) กับทักษะการเขียนเรียงความมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก การสอนด้านอุปลักษณ์สามารถเพิ่มระดับทักษะการเขียนเรียงความภาษาจีนและความสามารถทางอุปลักษณ์ได้ในระดับหนึ่ง

Yao (2019) ศึกษาความสามารถทางอุปลักษณ์ในภาษาจีนของนักศึกษาต่างชาติในประเทศจีน จำนวน 140 คน พบว่า ความสามารถทางอุปลักษณ์กับความสามารถทางภาษา

ของนักศึกษา มีการส่งเสริมซึ่งกันและกัน ความสามารถในการวินิจฉัยอุปลักษณะของนักศึกษา ก่อนข้างสูง ในด้านความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะนั้น ส่วนของการวิเคราะห์แยกแยะ อารมณ์และสีสันทของคำอุปลักษณะในเชิงบวก-ลบเกิดความผิดพลาดได้ง่าย ทั้งนี้ระดับความเข้าใจ ในคำศัพท์-วลีอุปลักษณะไม่มีความเกี่ยวข้องกับระดับความรู้ทางภาษา เพศ และระยะเวลาเรียน ภาษาจีน ส่วนความสามารถในการประยุกต์ใช้คำอุปลักษณะของนักศึกษาถูกรบกวนด้วยคำที่มีความหมายใกล้เคียงได้ง่าย ขณะเดียวกันยังพบว่า ความสามารถทางการรู้คิดมีอิทธิพลต่อ ความสามารถทางอุปลักษณะค่อนข้างมากเช่นกัน

เห็นได้ว่าการวิจัยความสามารถทางอุปลักษณะของผู้เรียนภาษาจีนในภาษาที่สองยัง ไม่ได้รับการให้ความสำคัญมากพอ และข้อสรุปทางการวิจัยยังต้องรอการพิสูจน์เพิ่มในอนาคต อีกทั้งการวิจัยที่มุ่งเน้นถึงความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะของผู้เรียนภาษาจีนในภาษาที่สอง ยังน้อยมาก ไม่ว่าจะเป็นขอบข่ายหรือระดับความครอบคลุมและลึกซึ้งทางการวิจัย ซึ่งยังต้อง รอการขยายผลต่อไป

3. การออกแบบการทดสอบ

3.1 คำถามการวิจัย

1) ภาพรวมและลักษณะเด่นของความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะในภาษาจีนของ นักศึกษาไทยเป็นอย่างไร

2) ปัจจัยด้านระดับความรู้ภาษาจีน ประเภทความหมาย ระดับความเข้มข้นทางบริบท และปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาไทยอย่าง เด่นชัดหรือไม่

3.2 วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงประจักษ์ ดำเนินการวิจัยโดยใช้การทำแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพการณ์ปัจจุบันและ ลักษณะเด่นด้านความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะในภาษาจีนของนักศึกษาไทย 2) ศึกษา ถึงอิทธิพลจากปัจจัยด้านระดับความรู้ภาษาจีน ประเภทความหมาย ระดับความเข้มข้นทาง บริบทและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาไทย 3) เสนอแนะแนวทางการเรียนการสอนสำหรับการปลูกฝังและพัฒนาความสามารถในการเข้าใจ อุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาไทย

3.3 กลุ่มผู้เข้าร่วมทดสอบและข้อมูลแบบทดสอบ

เนื่องจากนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นกลุ่มที่มีการเรียนภาษาจีนอย่างเป็นระบบ มากที่สุด ซึ่งความสามารถทางอุปลักษณะเป็นความสามารถทางภาษาระดับสูง (Danesi, 1988)

ฉะนั้นการวิจัยนี้จึงได้คัดเลือกกลุ่มผู้เข้าร่วมทดสอบจากนักศึกษาสาขาวิชาจีนธุรกิจ ภาษาและวัฒนธรรมจีน และการสอนภาษาจีน ของสำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยเป็นนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3-4 ที่เข้าศึกษาในปี พ.ศ. 2560-2561 จำนวน 633 คน เหตุที่เลือกกลุ่มนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีขอบข่ายการศึกษาด้านภาษาจีนใหญ่ที่สุดในประเทศไทย อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีอาจารย์ประจำสำนักวิชาจีนวิทยามากกว่า 60 คน และมีจำนวนนักศึกษาที่กำลังศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนโดยมาจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศกว่า 2,000 คน ดังนั้นประชากรกลุ่มนี้จึงสามารถเป็นตัวแทนที่ใช้การเข้าร่วมทดสอบได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรับรองความเสมอภาคด้านภูมิหลังการศึกษาภาษาจีน กลุ่มผู้เข้าทดสอบซึ่งเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีการเรียนในโรงเรียนจีนตั้งแต่เด็กและใช้ภาษาจีนสื่อสารในครอบครัวเป็นประจำ จะทำการคัดแยกออกเมื่อสิ้นสุดการทดสอบ

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบแบบทดสอบความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนสำหรับนักศึกษาไทย โดยใช้พื้นฐานจากการวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งอิงตามมาตรฐานการจัดแบ่งประเภทคำศัพท์อุปลักษณะและการออกแบบแบบทดสอบของ Liu (2009), Zhang (2017), Yao (2019) ซึ่งจะใช้ทดสอบความสามารถด้านการวินิจฉัย ความเข้าใจ หรือการคาดคะเนความหมายของคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีน โดยแบบทดสอบนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมทดสอบ อาทิ ระดับชั้นปีการศึกษา เป็นชาวไทยเชื้อสายจีนหรือไม่ ระยะเวลาเรียนภาษาจีน ระดับ HSK ฯลฯ 2) ประโยคทดสอบที่แฝงคำศัพท์-วลีอุปลักษณะ 32 ข้อ (แทนแต่ละข้อด้วย T1-T32) โดยให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากคำที่ขีดเส้นใต้ในประโยค ตัวอย่างประโยคที่ใช้ทดสอบ ดังนี้

T8. 王老板可是一个老狐狸，你和他做生意要十分小心。

- A. 非常老的人 B. 很有经验的人 C. 非常狡猾的人

T26. 她看上去冷冰冰的。

- A. 不热情 B. 很冷 C. 很伤心

แบบทดสอบนี้เลือกใช้คำศัพท์-วลีอุปลักษณะ 32 คำ ซึ่งอยู่ในดัชนีคำศัพท์ระดับกลางระดับสูง และภาคผนวกระดับสูงจากหนังสือ The Graded Chinese Syllables, Character and Words for the Application of Teaching Chinese to the Speakers of Other Languages แต่งโดย Liu & Ma (2010) อีกส่วนมาจากคำศัพท์-วลีระดับ HSK-5&6 โดยด้านประเภทความหมายแบ่งเป็น 8 ประเภท ดังนี้ ประเภทสีสัน (红人、白领、绿色食品、黑市) ประเภทสัตว์ (画蛇添足、野兽、老狐狸、绵羊) ประเภทพืช (校花、葡萄、好苗子、墙头草) ประเภทจำนวนนับ (三心二意、成千上万、七嘴八舌、四面八方) ประเภทร่างกายและส่วนประกอบของร่างกาย (翅膀、骨干、心血、手脚) ประเภทของกินของใช้ (蛋糕、粉丝、镜子、铁饭碗) ประเภทรสชาติ-ความรู้สึก

(热、冷冰冰、甜头、酸溜溜) ประเภทกิริยาอาการและอื่นๆ (绕圈子、走后门、泼冷水、房奴) ส่วนด้านบริบท แบ่งเป็นการอิงบริบทสูงและการอิงบริบทต่ำ การอิงบริบทสูง หมายถึง นอกจากประโยคที่มีคำศัพท์-วลี ยังมีประโยคอื่นเพื่อเสริมความเข้าใจ เช่น ข้อ T8 ส่วนการอิงบริบทต่ำ หมายถึง มีเพียงประโยคที่มีคำศัพท์-วลีเท่านั้น ไม่มีประโยคอื่นเพื่อเสริมความเข้าใจ เช่น ข้อ T26

3.4 ขั้นตอนการทดสอบ

เมื่อการออกแบบแบบทดสอบเสร็จสิ้น ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มนักศึกษาซึ่งจะไม่เข้าร่วมในการทดสอบจริง จำนวน 30 คน เพื่อเข้ารับการทดลองแบบทดสอบก่อนปรับปรุงอีกครั้ง และเมื่อเสร็จกระบวนการปรับปรุงแบบทดสอบจนเป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว สองสัปดาห์ก่อนการสอบปลายภาค ในปีการศึกษา 2563 จึงได้ทำการทดสอบในห้องเรียนและทดสอบออนไลน์ โดยมีอาจารย์ประจำวิชาควบคุมตลอดการทดสอบทั้งสอง ทั้งนี้เนื่องจากวันทดสอบมีการขาดเรียนของนักศึกษา ดังนั้นแบบทดสอบจึงมีเพียง 622 ชุด จากนั้นได้คัดแยกแบบทดสอบของกลุ่มนักศึกษาชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีภูมิหลังการเรียนในโรงเรียนจีนตั้งแต่เด็กและใช้ภาษาจีนสื่อสารในครอบครัวเป็นประจำออก รวมถึงแบบทดสอบที่เป็นโมฆะ ท้ายสุดจึงมีแบบทดสอบที่มีผลสมบูรณ์ จำนวน 545 ชุด ทั้งนี้ก่อนการวิเคราะห์ผลทางสถิติ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรม Spss23 ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยอ้างอิงจากคำตอบของผู้เข้าร่วมทดสอบ ซึ่งผลค่าความเชื่อมั่น คือ Cronbach's alpha = 0.819 แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบดังกล่าวมีความเชื่อมั่นสูง

4. ผลการทดสอบ

4.1 ภาพรวมความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนของกลุ่มผู้เข้าร่วมทดสอบ

ตารางที่ 1

ค่าเฉลี่ยอัตราความถูกต้องในแต่ละข้อและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อ	Mean	ข้อ	Mean	ข้อ	Mean	ข้อ	Mean	Total Mean	SD
T1	81.17	T9	45.76	T17	42.13	T25	40.80	58.45	13.873
T2	48.00	T10	49.39	T18	36.64	T26	45.92		
T3	41.89	T11	81.11	T19	69.45	T27	67.36		
T4	74.47	T12	26.77	T20	67.75	T28	66.83		
T5	51.32	T13	71.60	T21	54.27	T29	49.31		
T6	42.88	T14	71.36	T22	62.79	T30	50.06		
T7	68.95	T15	63.58	T23	70.49	T31	66.25		
T8	67.80	T16	66.86	T24	70.90	T32	56.60		

อ้างอิงจากตารางที่ 1 จากแบบทดสอบ 32 ข้อ ภาพรวมค่าเฉลี่ยอัตราความถูกต้องของผู้เข้าร่วมทดสอบ คือ 58.45% เห็นได้ว่าความสามารถในการเข้าใจอุปสรรคของผู้เข้าร่วมทดสอบมีจำกัด โดยค่าเฉลี่ยอัตราความถูกต้องของแบบทดสอบทั้งชุดนั้น ข้อ T1 สูงสุด (81.17%) และข้อ T12 ต่ำสุด (26.77%) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) คือ 13.873 แสดงให้เห็นว่าในแต่ละข้อมีสถิติระดับการกระจายตัวค่อนข้างสูง ผู้เข้าร่วมทดสอบมีช่วงระยะความต่างของความสามารถในการเข้าใจอุปสรรคค่อนข้างมาก

ตารางที่ 2

ค่าเฉลี่ยของอัตราความถูกต้องสูงสุดและต่ำสุดของแบบทดสอบ

ประเภท	ข้อ	ประโยคหลัก	อัตราความถูกต้อง
5 ข้อ ที่มีอัตรา ความถูกต้อง สูงสุด	T1	听说她是你们学校里的[红人]。	81.17
	T11	他的朋友是我们学校的[校花]，很多男人喜欢她。	81.11
	T4	这辆摩托车是他从[黑市]买来的，所以骑车上街时总是怕遇到交通警察	74.47
	T13	每年冬天都有[成千上万]的人感冒。	71.60
	T14	这些人来自[四面八方]。	71.36
5 ข้อ ที่มีอัตรา ความถูกต้อง ต่ำสุด	T6	每个人心中都有一头[野兽]。	42.88
	T17	她是我们公司的[骨干]。	42.13
	T3	她是在上海工作的一位[白领]，不用在外面日晒雨淋。	41.89
	T25	这是假期带来的旅游[热]。	40.80
	T12	他在游泳方面的确是一棵[好苗子]，应该好好培养。	26.77

จากตารางที่ 2 ใน 5 ข้อที่มีอัตราความถูกต้องสูงสุดนั้น นอกจาก 黑市 แล้ว คำศัพท์-วลีอุปสรรคอื่นค่อนข้างพบเห็นได้บ่อย จากการสัมภาษณ์รวมถึงตรวจสอบแบบเรียนพื้นฐานของผู้เข้าร่วมทดสอบ พบว่า ผู้เข้าร่วมทดสอบมีการเรียนหรือพบเห็นคำศัพท์-วลีที่มีความหมายเชิงอุปสรรค 红人、校花、成千上万、四面八方 เหล่านี้ในวิชาภาษาจีนพื้นฐานมาแล้ว ดังนั้นจึงมีความคุ้นเคย สามารถวินิจฉัยและเข้าใจได้ง่าย ขณะเดียวกันบางส่วนของคำเหล่านี้ในภาษาแม่ของผู้เข้าร่วมทดสอบมีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่น 四面八方、成千上万、黑市 ตรงกับความหมายในภาษาไทยว่า “ทั่วทุกสารทิศ นับพันนับหมื่น ตลาดมืด” ตามลำดับ ซึ่งเป็นส่วนช่วยเสริมความเข้าใจต่อความหมายของคำศัพท์-วลีเชิงอุปสรรคภาษาจีนให้แก่ผู้เข้าร่วมทดสอบ นอกจากนี้ในวัฒนธรรมทั้งของจีนและไทยมีการนำดอกไม้มาเปรียบเปรยถึงสตรี เช่น กระดังงาแลนไฟ ดอกไม้ริมทาง ฯลฯ เมื่อเพิ่มการอิงบริบทในระดับสูงของประโยคหลักแล้ว ผู้เข้าร่วมทดสอบจึงสามารถเข้าใจคำว่า 校花 ได้ง่าย

ส่วน 5 ข้อที่มีอัตราความถูกต้องต่ำสุด เมื่ออ้างอิงจากพจนานุกรมจีน 《现代汉语词典》 ฉบับที่ 6 คำว่า 苗子 และ 热 เป็นคำศัพท์ที่มีความหมายเชิงอุปลักษณ์หลากหลาย ทำให้มีถึง 52.03% และ 50.13% ตามลำดับที่ผู้เข้าร่วมทดสอบไม่สามารถเข้าใจความหมายที่ผู้พูดต้องการ แสดง จึงก่อให้เกิดการใช้สลับและใช้ผิดไปในความหมายเชิงอุปลักษณ์อื่น แม้คำว่า 白领 และ 骨干 จะมีความหมายเชิงอุปลักษณ์เพียงความหมายเดียว แต่มีถึง 50.91% และ 41.62% ตามลำดับที่ผู้เข้าร่วมทดสอบไม่สามารถวินิจฉัยความหมายเชิงอุปลักษณ์ของทั้งสองคำนี้ได้ ทำได้เพียงคาดเดาความหมายไปตามตัวอักษรจีนเท่านั้น ส่วนคำว่า 野兽 แม้ในภาษาไทยจะมีความหมายว่า “สัตว์ป่า” เพียงความหมายเดียว แต่ผู้เข้าร่วมทดสอบส่วนใหญ่สามารถวินิจฉัยจากการอ้างอิงด้วยบริบทที่จำกัดถึงความหมายเชิงอุปลักษณ์ได้ ทว่ามี 40.47% ที่เข้าใจความหมายของคำนี้ไปในด้าน “แข็งแรงและมีพลังมาก” โดยเมื่อทำการสัมภาษณ์พูดคุยพบว่าส่วนใหญ่คิดว่า “สัตว์ป่า” นั้นค่อนข้างดุร้าย จึงเข้าใจความหมายไปในด้านความแข็งแรงและมีพลัง แสดงให้เห็นว่าเมื่อบริบทไม่มากพอ จะไม่สามารถเข้าใจความหมายที่ผู้พูดต้องการแสดง อีกทั้งมีความสามารถด้านวิเคราะห์แยกแยะความหมายเชิงอุปลักษณ์ในเชิงบวก-ลบของคำว่า “สัตว์ป่า” ได้ไม่เพียงพอ ทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อน จะเห็นได้ว่าความหลากหลายทางความหมายของคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ ความเข้มข้นทางบริบท ความเข้าใจในการแสดงออกทางความหมายของผู้พูด ฯลฯ อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความถูกต้องแม่นยำในการเข้าใจความหมายคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ภาษาจีนกับระดับความรู้ภาษาจีนของผู้เข้าร่วมทดสอบ

จากแบบทดสอบส่วนข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมทดสอบ ผลจากการสอบถามด้านระดับความรู้ภาษาจีน สามารถแบ่งตามระดับ HSK ได้ 3 ระดับ คือ ระดับต้น (HSK-3) กลาง (HSK-4) และสูง (HSK-5&6) ผลการทดสอบการแจกแจงแบบปกติ ทั้ง 3 กลุ่ม ล้วนเป็นการแจกแจงแบบปกติ (normal distribution) ($p = 0.000$) ดังนั้นจึงใช้โปรแกรม Spss23 เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ตารางที่ 3

ค่าเฉลี่ยความเข้าใจอุปลักษณ์ของระดับความรู้ภาษาจีนที่แตกต่างกับผลความแปรปรวนทางเดียว

ระดับความรู้ภาษาจีน	N	Mean	SD	F	Sig.
ต้น (HSK-3)	108	50.036	13.869	11.667	.000
กลาง (HSK-4)	280	58.208	13.996		
สูง (HSK-5&6)	157	67.114	14.564		
รวม	545	58.452	15.654		

จากตารางที่ 3 ภาพรวมความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนในระดับความรู้ภาษาจีนที่ต่างกันของผู้เข้าร่วมทดสอบนั้นเห็นความต่างได้อย่างชัดเจน ($F = 11.667$, $P = 0.000 < 0.05$) ผู้วิจัยใช้การทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระ (independent samples T-test) สำหรับทดสอบค่าเฉลี่ยอัตราความถูกต้องในแต่ละข้อของ 3 กลุ่ม อันมีระดับความรู้ภาษาจีนที่แตกต่างเพื่อเปรียบเทียบเชิงคู่ พบว่า ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะระหว่างกลุ่มแตกต่างกันอย่างชัดเจน ($T = -2.346$, $P = 0.022 < 0.05$; $T = -2.494$, $P = 0.015 < 0.05$; $T = -4.804$, $P = 0.000 < 0.05$) แสดงให้เห็นว่าระดับความรู้ภาษาจีนและความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของผู้เข้าร่วมทดสอบมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก นอกจากนี้ยังพบว่าระหว่างผู้เรียนที่มีระดับความรู้ภาษาจีน HSK-5 และ HSK-6 ซึ่งล้วนจัดอยู่ในระดับสูงกลับมีความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนที่ไม่แตกต่างกัน ($T = -0.650$, $P = 0.518 > 0.05$) กล่าวคือ เมื่อระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนถึงระดับหนึ่งแล้ว แนวโน้มของอิทธิพลด้านระดับความรู้ทางภาษาอันจะส่งผลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะจะยิ่งน้อยลง

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของผู้เข้าร่วมทดสอบกับประเภทความหมายของคำศัพท์-วลีอุปลักษณะ

ตารางที่ 4

ค่าเฉลี่ยความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะของประเภทความหมายที่แตกต่างกับผลการทดสอบแบบครัสคาล-วอลลิส

ประเภทความหมาย	N	Mean	SD	X ²	df	Sig.
จำนวนนับ	4	68.350	3.856	5.398	7	.612
ของกินของใช้	4	64.613	7.839			
สีสັນ	4	61.383	19.338			
สัตว์	4	57.738	12.766			
กริยาอาการและอื่นๆ	4	55.555	7.846			
รสชาติและความรู้สึก	4	55.228	13.864			
ร่างกายและส่วนประกอบของร่างกาย	4	53.993	17.030			
พืช	4	50.758	22.535			
รวม	32	58.452	13.873			

เมื่อวิเคราะห์ผ่านโปรแกรม Spss23 ทดสอบการแจกแจงแบบปกติของประเภทความหมายทั้ง 8 ประเภท พบว่าทั้งหมดไม่เป็นการแจกแจงแบบปกติ (non-normal distribution) ($p = 0.333 > 0.05$, $p = 0.309 > 0.05$, $p = 0.687 > 0.05$, $p = 0.334 > 0.05$, $p = 0.158 > 0.05$, $p = 0.323 > 0.05$, $p = 0.141 > 0.05$, $p = 0.328 > 0.05$) ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้การทดสอบแบบ

ครัสคาล-วัลลิส (Kruskal-Wallis) เพื่อทดสอบว่ามีความแตกต่างกันชัดเจนหรือไม่ จากตารางที่ 4 เห็นได้ว่า ภาพรวมของประเภทความหมายไม่มีอิทธิพลที่ชัดเจนต่อการเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีน ($X^2 = 5.398$, $P = 0.612 > 0.05$) โดยในความหมายทั้ง 8 ประเภท ผู้เข้าร่วมทดสอบเข้าใจความหมายของคำศัพท์-วลีอุปลักษณประเภทจำนวนนับและของกินของใช้ได้ค่อนข้างดีที่สุด แต่ประเภทพืช ร่างกายและส่วนประกอบของร่างกายกลับไม่ค่อยดีนัก

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนของผู้เข้าร่วมทดสอบกับบริบททางภาษา

ตารางที่ 5

ค่าเฉลี่ยความเข้าใจอุปลักษณของบริบทที่แตกต่างกับผลการทดสอบค่าเฉลี่ยสองกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน

ความเข้มข้นทางบริบท	N	Mean	SD	t	df	Sig.(2-tailed)
อิงบริบทต่ำ	16	52.713	12.584	-2.218	15	.042
อิงบริบทสูง	16	64.191	13.004			

เมื่อวิเคราะห์การอิงบริบทสูงและต่ำผ่านโปรแกรม Spss23 พบว่า ทั้งสองกลุ่มเป็นการแจกแจงแบบปกติ ($p = 0.001 < 0.05$, $p = 0.042 < 0.05$) ดังนั้นจึงใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (Paired Sample T-test) เพื่อทดสอบว่าทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันชัดเจนหรือไม่ จากตารางที่ 6 ผลคือ $T = -2.218$, $P = 0.042 < 0.05$ แสดงให้เห็นว่าความเข้มข้นทางบริบทมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนอย่างชัดเจน เมื่อมีการอิงบริบทสูง ภาพรวมค่าเฉลี่ยความเข้าใจในคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนของผู้เข้าร่วมทดสอบจะสูงกว่าการอิงบริบทต่ำอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ เมื่อบริบททั้งในและนอกประโยคหลักมีมาก ผู้เรียนจะยังมีความเข้าใจความหมายของคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนได้ค่อนข้างง่าย และผลของความเข้าใจจะยิ่งดีขึ้นด้วย

5. การวิเคราะห์และอภิปรายผล

5.1 ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนของนักศึกษาไทยค่อนข้างมีจำกัด

จากการวิจัยนี้พบว่า ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณของนักศึกษาไทยไม่ว่าจะมีระดับความรู้ภาษาจีนขั้นต้น กลางหรือสูงล้วนมีความสามารถค่อนข้างจำกัด ผลส่วนนี้ตรงกับผลการวิจัยของ Zhang (2017) ซึ่งวิจัยความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณของนักศึกษาเอเชีย

แอฟริกา ยุโรป และอเมริกาในประเทศจีน ทั้งยังตรงกับผลการวิจัยความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (Danesi, 1992; Hulstijn, 2003; Jiang, 2006; Verspoor & Lowie, 2003) แต่ไม่ตรงกับผลการวิจัยของ Yao (2019) ซึ่งสรุปผลการวิจัยความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาต่างชาติในประเทศจีนว่าโดยทั่วไปนั้นค่อนข้างดี ผู้วิจัยเห็นว่าความต่างนี้มีความเกี่ยวข้องกับระดับความรู้พื้นฐานภาษาจีนของผู้เข้าร่วมทดสอบ โดยงานวิจัยนี้กับงานวิจัยของ Zhang (2017) มี HSK-4 เป็นหลัก แต่งานวิจัยของ Yao (2019) มี HSK-5&6 เป็นหลัก รวมถึงอาจมีปัจจัยร่วมที่เกี่ยวข้องด้านอื่นที่ต่างกัน อาทิ ภูมิหลังการเรียนรู้ภาษาจีนของผู้เข้าร่วมทดสอบ ประเภทคำ ระดับความเป็นนามธรรม หรือรูปแบบความเป็นอุปลักษณะของคำศัพท์-วลีอุปลักษณะที่เลือกใช้ในแบบทดสอบ ฯลฯ ซึ่งในส่วนนี้ยังคงต้องมีหลักฐานจากผลการวิจัยเชิงประจักษ์เพิ่มเพื่อพิสูจน์ผลต่อไป

ด้านข้อสรุปสาเหตุของความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของผู้เรียนชาวต่างชาติที่เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง Zhang (2017) ให้ความเห็นว่า อาจมีสาเหตุมาจากระหว่างกระบวนการเรียน ซึ่งผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้ให้ความสำคัญด้านอุปลักษณะและ “รูปแบบเฉพาะทางวัฒนธรรม” (cultural-specific patterns) (Trim, 2007) ของอุปลักษณะมากพอ อีกหนึ่งสาเหตุอาจเกี่ยวข้องกับระดับความรู้ภาษาจีน รวมถึงผู้เรียนมีความเข้าใจด้านวัฒนธรรมจีนและลักษณะเฉพาะทางความคิดเชิงอุปลักษณะไม่เพียงพอ ขณะเดียวกันยังคาดว่า การสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนไม่สามารถสะท้อนความสามารถทางอุปลักษณะได้มากพอ ซึ่งผู้วิจัยเห็นเป็นจริงตามข้อสรุปทั้งหมดในส่วนนี้ กล่าวคือ

ประการแรก จากการสัมภาษณ์ในการวิจัยนี้ทำให้รับรู้ได้ว่า ก่อนมาเข้าร่วมการทดสอบ ผู้เข้าร่วมทดสอบไม่เคยได้ยินหรือรับรู้ถึง “อุปลักษณะ” มาก่อน โดยระหว่างเรียนคำศัพท์ในห้องเรียนผู้สอนไม่ได้สอนเน้นเฉพาะ ผู้เข้าร่วมทดสอบจึงจดจำและเรียนรู้คำศัพท์เหล่านั้นในฐานะคำศัพท์ทั่วไป ไม่มีการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงที่มาหรือความหมายแฝงด้านวัฒนธรรมในเชิงอุปลักษณะ แสดงให้เห็นว่าคำศัพท์-วลีประเภทที่มีความหมายแฝงเชิงอุปลักษณะนั้นไม่ได้รับการให้ความสำคัญมากพอทั้งจากผู้สอนและผู้เรียน

ประการที่สอง ทฤษฎีอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor) ของ Lakoff & Johnson (1980) และนักวิชาการท่านอื่นได้ให้แนวคิดที่ว่า อุปลักษณะเป็นการสะท้อนลักษณะร่วมทางความคิดของมนุษย์ แต่ขณะเดียวกันความคิดเชิงอุปลักษณะได้สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมชนชาติ ซึ่งความเฉพาะทางวัฒนธรรมชนชาติส่วนนี้เองที่ทำให้เกิดความต่างด้านความคิดเชิงอุปลักษณะ และความต่างนี้ก่อให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนและความผิดพลาดทางภาษาขึ้น (Tian, 2013; Zhang, 2007) แสดงให้เห็นว่า หากต้องการเข้าใจความหมายเชิงอุปลักษณะของคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง จำเป็นต้องสัมผัสและคุ้นเคยในวัฒนธรรม-สังคมจีน ตลอดจนความเคยชินทางความคิดของชาวจีน จึงจะสามารถเข้าใจลักษณะ

เฉพาะของความคิดเชิงอุปลักษณ์ในภาษาจีน และสามารถยกระดับการรู้คิดด้านคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ภาษาจีนได้ ทั้งนี้เห็นได้ชัดว่าภาพรวมระดับความรู้ภาษาจีนของผู้เข้าร่วมทดสอบและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภาษาจีนในประเทศไทยได้สร้างข้อจำกัดที่ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านความคิดและระดับการรู้คิดด้านอุปลักษณ์ได้อย่างเต็มที่

ประการที่สาม ผลทางสถิติของ Yu (2017) พบว่าขอบข่ายการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน HSK นั้น คำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ได้รับสัดส่วนการบรรจุไว้เพียง 15% ซึ่งต่ำกว่าสัดส่วนในพจนานุกรมจีนมาก โดยพจนานุกรมมีการบรรจุประมาณ 32% เหตุนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมทดสอบที่มีความรู้ภาษาจีนระดับต่าง ๆ มีการเรียนคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์อย่างจำกัด และมีภาพรวมของความสามารถในการเข้าใจต่อคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ไม่สูง โดยงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ระดับความรู้ภาษาจีนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ ซึ่งเป็นการพิสูจน์ผลการวิจัยของ Yao (2019) ที่ว่าระดับความรู้ภาษาจีนมีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์

ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อมองอย่างมีความเป็นภววิสัย ทั้งจำนวนคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ภาษาจีนที่มากและความหมายเชิงอุปลักษณ์ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติที่เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สองมีความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์อย่างจำกัด เมื่ออ้างอิงผลทางสถิติของ Zhang (2017) ในพจนานุกรมจีน 《现代汉语词典》ฉบับที่ 5 คำที่มีความหมายเชิงอุปลักษณ์มีประมาณ 3,000 คำ ซึ่งจำนวนคำอุปลักษณ์ที่มากมายได้กลายเป็นภาระค่อนข้างหนักต่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง และยากต่อการมีผลลัพธ์ในการเรียนที่น่าพึงพอใจ ซึ่งเป็นไปตามความเห็นของ Williams ที่ว่า “คำอุปลักษณ์คือส้นหลังของภาษาจีน เมื่อเรียนคำอุปลักษณ์เหล่านี้ได้ดีจะมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ภาษาจีนอย่างมาก แต่จำเป็นต้องมีร่างกายอันหล่อหลอมด้วยทองแดง มีหัวใจทำจากเหล็กกล้า มีสมองทำจากต้นโอ๊ก มีสองมือทำจากสปริง ทั้งยังต้องการหัวใจของศาสนิกชน ความทรงจำของทูตแห่งสวรรค์ รวมถึงมีอายุยืนยาวดุจดั่งเมฆูเซล่าห์ (mesuselah)” (Shu, 2004, p. 436) แสดงให้เห็นว่าการเข้าใจและประยุกต์ใช้คำอุปลักษณ์ภาษาจีนได้อย่างถูกต้องแม่นยำไม่ใช่เรื่องง่าย ทั้งนี้ Black (1962) และ Davidson (1979) ได้เสนอแนวคิดจากมุมมองทางอรรถศาสตร์ (semantics) ว่า ความหมายเชิงอุปลักษณ์มีความหลากหลาย ส่วน Zhao (2006) ได้เสนอความเห็นที่เมื่ออ้างอิงจากทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงปฏิสัมพันธ์ (metaphorical interaction theory) ความสัมพันธ์ระหว่างแก่นหลัก (theme) และตัวนำส่ง (carrier) เป็นเสมือนแรงดึงอย่างหนึ่ง โดยเนื้อหาของแรงดึงนี้ในความเป็นจริงคือความหลากหลายทางความหมายของอุปลักษณ์ แสดงให้เห็นว่า ความหลากหลายทางความหมายของอุปลักษณ์คือลักษณะเฉพาะทั่วไปของคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ ซึ่งคำอุปลักษณ์ภาษาจีนก็ไม่มีข้อยกเว้นเช่นกัน ความซับซ้อนในความหลากหลายทางความหมายเช่นนี้จึงค่อนข้างสร้างความลำบากในการเรียนให้กับผู้เรียน โดยประเด็นนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบขนะวิเคราะห์

หัวข้อ 4.1 ซึ่งวิเคราะห์ 5 ข้อ ที่มีอัตราความถูกต้องต่ำสุดพบว่า ความหลากหลายทางความหมายทำให้นักศึกษามีการใช้สลับและเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ง่าย

ดังที่กล่าวมาข้างต้น ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนของนักศึกษาไทยมีอย่างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะร่วมในการเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนของนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง โดยปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไทยมีความสามารถน้อยอย่างจำกัด คือ ผู้เรียนผู้สอนให้ความสำคัญไม่มากพอ ระดับความรู้ภาษาจีนที่จำกัด คำศัพท์-วลีอุปลักษณที่เรียนอย่างจำกัด ลักษณะเฉพาะทางความคิดเชิงอุปลักษณของคำศัพท์-วลีอุปลักษณ จำนวนคำและความหลากหลายทางความหมายของคำอุปลักษณ ฯลฯ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีทั้งแบบอัตวิสัยและภาววิสัย นี่จึงเป็นเหตุที่ทำให้ต้องเผชิญกับปัญหาด้านการสอนคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีน และการยกระดับความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนสำหรับนักศึกษาไทย

5.2 ความเกี่ยวข้องที่เด่นชัดระหว่างความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณของนักศึกษาไทยกับระดับความรู้ภาษาจีนและความเข้มข้นทางบริบท

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนและระดับความรู้ภาษาจีน ผู้วิจัยพบว่า ทั้งสองด้านของนักศึกษาไทยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก กล่าวคือเมื่อระดับความรู้ภาษาจีนยิ่งสูงขึ้น ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณจะยิ่งสูงตาม ซึ่งยืนยันตรงกับผลการวิจัยของ Zhang (2017) และ Yao (2019) ที่สรุปว่านักศึกษาต่างชาติในประเทศจีนที่มีระดับความรู้ภาษาจีนขั้นกลางและสูง มีความต่างด้านความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาจีนอย่างเห็นได้ชัด ขณะเดียวกันยังยืนยันตรงกับผลของนักวิจัยท่านอื่น (Jiang, 2006; Martinez, 2003; Ozcaliskan, 2005; Shi, 2012; Wei, 2012) ซึ่งศึกษาความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณของผู้เรียนภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาจีน โดยสรุปผลว่าระดับความรู้ทางภาษามีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณอย่างชัดเจน อนึ่ง งานวิจัยนี้ยังพบว่าระหว่างผู้เข้าร่วมทดสอบที่มีระดับความรู้ภาษาจีน HSK-5 และ HSK-6 นั้นมีความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณไม่ต่างกัน ซึ่งเป็นการยืนยันผลการวิจัยของ Yao (2019) ที่พบว่า ความสามารถทางภาษาจีนที่พัฒนาขึ้นอย่างไม่หยุดยั้งของนักศึกษา ความรู้ทางภาษาที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถทางอุปลักษณจะมีแนวโน้มลดต่ำลงเรื่อย ๆ แต่ผลจากความสามารถทางการรู้คิดจะปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด อีกทั้งผลการวิจัยของ Wei (2007) ยังพบเช่นเดียวกันว่า ความสามารถทางการรู้คิดและระดับความรู้ทางภาษาจีนส่งผลต่อกระบวนการเข้าใจอุปลักษณต่างกัน เมื่อความสามารถทางการรู้คิดสูงขึ้น ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณจะสูงตาม ขณะเดียวกันระดับความรู้ทางภาษาจะส่งผลลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลของ Yuan et al. (2012) ที่สรุปการเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณภาษาอังกฤษของนักศึกษาจีน-อเมริกาว่า ระหว่างความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณและความสามารถทางภาษาไม่ได้มีความสัมพันธ์ในแนว

ทแยงที่เพิ่มขึ้นคู่กันไปตลอด การมีความสามารถทางภาษาไม่สามารถอนุมานได้ว่าจะมีความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ โดย Yao (2019) มีความเห็นว่า สาเหตุที่ระดับความรู้ทางภาษามีอิทธิพลอย่างจำกัดต่อความสามารถทางอุปลักษณ์ คือ ในตัวอุปลักษณ์เป็นผลของสภาพการรู้คิดอย่างหนึ่ง จึงควรใช้ประโยชน์จากความสามารถทางการรู้คิดเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางอุปลักษณ์ บางการวิจัยก่อนหน้านี้ (Johnson & Rosano, 1993; Littlemore, 2001; Yuan et al., 2012) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ปัจจัยทางการรู้คิดมีความสำคัญต่อการยกระดับความสามารถทางอุปลักษณ์มากกว่าปัจจัยทางภาษา แต่ประเด็นนี้ยังไม่มีการสรุปอย่างเป็นเอกฉันท์ ทั้งนี้ผู้วิจัยจำเป็นต้องแจกแจงว่า ด้วยผู้เข้าร่วมทดสอบที่มีระดับความรู้ภาษาจีน HSK-6 ในการวิจัยนี้มีจำนวนจำกัด ดังนั้นระดับความรู้ภาษาจีนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาไทยที่มีระดับความรู้ภาษาจีนค่อนข้างสูงอย่างไร ประเด็นนี้จำเป็นต้องเพิ่มจำนวนผู้เข้าทดสอบที่มีความรู้ภาษาจีนระดับสูงเพื่อทดสอบและทำการวิจัยต่อไป

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ภาษาจีนและความเข้มข้นทางบริบท ผู้วิจัยพบว่า บริบทส่งผลต่อประสิทธิภาพทางความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ภาษาจีนอย่างชัดเจน ซึ่งยืนยันผลตรงกับ Zhang (2017) ที่สรุปว่าประสิทธิภาพทางความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาจีนในประเทศจีนกับความเข้มข้นทางบริบทมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ส่วนด้านบริบทที่ส่งผลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์นั้น Shu (2000) วิเคราะห์ด้านกระบวนการเข้าใจในอุปลักษณ์และลักษณะเฉพาะได้เสนอว่า บริบทมีผลอย่างมากต่อการวินิจฉัยและการเข้าใจอุปลักษณ์ ทั้งนี้ Li (2002) ได้ให้ความเห็นด้านความสัมพันธ์ของอุปลักษณ์กับบริบทว่า สาเหตุการเกิดอุปลักษณ์มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยร่วมอื่นมากมาย แต่กับความเข้าใจในอุปลักษณ์แล้วปัจจัยทางบริบทเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผล ส่วน Skoufaki (2005) ซึ่งวิจัยความสามารถในการคาดคะเนสำนวน-สุภาษิตเชิงอุปลักษณ์ของผู้เรียนภาษาอังกฤษระดับสูงในประเทศกรีซ ผลการวิจัยปรากฏว่า บริบทส่งผลต่อการคาดคะเนความหมายเชิงอุปลักษณ์ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ Wang (2007) ซึ่งวิจัยด้านการสร้างอุปลักษณ์กับการตีความมีความเห็นว่า กระบวนการรู้คิดด้านอุปลักษณ์ไม่สามารถแยกออกจากบริบทได้ แสดงให้เห็นว่า คำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ล้วนไม่ใช่คำที่แสดงความหมายตรงตามตัวอักษร ดังนั้นความเข้มข้นทางบริบทจึงส่งผลต่อการเข้าใจในคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ค่อนข้างมาก นี่จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวความคิดทางด้านการสอนคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์สำหรับนักศึกษาไทย

5.3 นักศึกษาไทยสามารถเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนประเภทจำนวนนับและของกินของใช้ได้ค่อนข้างง่าย แต่ประเภทพืช ร่างกายและส่วนประกอบของร่างกายสามารถเข้าใจได้ค่อนข้างยาก

สำหรับความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณที่มีประเภทความหมายแตกต่างกัน ผลการวิจัยของ Zhang (2017) พบว่า นักศึกษาเอเชีย แอฟริกา ยุโรป และอเมริกาที่มีระดับความรู้ภาษาจีนชั้นกลาง-สูงในประเทศจีน การเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนที่มีความต่างด้านประเภทความหมายมีอัตราความถูกต้องจากสูงไปต่ำดังนี้ ประเภทของกินของใช้ > กิริยาอาการและอื่นๆ > ร่างกายและส่วนประกอบของร่างกาย > สัตว์-พืช แสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยนี้มีส่วนที่ตรงและต่างจากผลสรุปของ Zhang (2017) ข้อสรุปที่ตรงกัน คือนักศึกษาไทยกับนักศึกษาเอเชีย แอฟริกา ยุโรป และอเมริกาในประเทศจีนสามารถเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนที่มีความหมายประเภทของกินของใช้ได้ค่อนข้างดี ที่เข้าใจค่อนข้างยากคือประเภทพืช ร่างกายและส่วนประกอบของร่างกาย ส่วนข้อสรุปที่ต่างกัน คือนักศึกษาไทยสามารถเข้าใจความหมายประเภทจำนวนนับได้ค่อนข้างดีที่สุด ส่วนประเภทสัตว์อาจสามารถเข้าใจได้ดีกว่านักศึกษาเอเชีย แอฟริกา ยุโรป และอเมริกาในประเทศจีน ผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุอันก่อให้เกิดผลความต่างนี้อาจเป็นเพราะความต่างของจำนวนประเภทและการแบ่งประเภทความหมาย ทั้งนี้การเรียงลำดับระดับความยากง่ายในการเข้าใจประเภทความหมายคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

หากพิจารณาโดยละเอียดแล้วผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ผู้เข้าร่วมทดสอบมีอัตราความถูกต้องด้านการเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนประเภทจำนวนนับค่อนข้างสูง อาจมีสาเหตุ 3 ประการ ดังนี้ 1) ในวิชาภาษาจีนพื้นฐานหรือวิชาภาษาจีนระดับกลาง-สูงของผู้เข้าร่วมทดสอบได้มีการเรียนคำศัพท์-วลีที่แฝงความหมายเชิงอุปลักษณมาแล้วจำนวนไม่น้อย อาทิ 千万、万一、乱七八糟、三心二意、四面八方、五颜六色、成千上万、千家万户、千方百计 ฯลฯ ดังนั้นจึงค่อนข้างมีความคุ้นเคยต่อคำประเภทนี้ 2) ในภาษาแม่ของผู้เข้าร่วมทดสอบมีคำศัพท์-วลีแฝงความหมายเชิงอุปลักษณประเภทจำนวนนับอยู่ไม่น้อย อาทิ สองจิตสองใจ สามวันดีสี่วันไข้ นับพันนับหมื่น ร้อยสี่พันอย่าง ร้อยเอ็ดเจ็ดหัวเมือง ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน แปะเหลี่ยมสิบสองคม ฯลฯ Yuan et al. (2012), Zhang (2017), Yao (2012), Shuai & Yan (2019) ฯลฯ มีความเห็นว่า ความแตกต่างการข้ามวัฒนธรรม (cross-cultural differences) ของอุปลักษณเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสามารถทางอุปลักษณของผู้เรียน เห็นได้ชัดว่าคำศัพท์-วลีอุปลักษณประเภทจำนวนนับในภาษาแม่ของผู้เข้าร่วมทดสอบมีวัฒนธรรมภาษาคลายคลึงกับภาษาจีน ภาษาไทยและจีนไม่มีความต่างที่ชัดเจนในด้านความคิดเชิงอุปลักษณและประสบการณ์การรับรู้ ดังนั้นเมื่อมีบริบททั้งในและนอกประโยคแกนช่วยเสริมจึงไม่ยากต่อการเข้าใจ 3) Liu (2009) ให้ความเห็นว่า คำศัพท์-วลีอุปลักษณประเภทจำนวนนับมีรูปแบบ

ทางความคิดที่ค่อนข้างตายตัว จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นเช่นเดียวกันในประเด็นนี้

ด้านความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณะประเภทพืช Liu (2009) ให้ความเห็นว่า ความแตกต่างด้านสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ทำให้แต่ละประเทศมีประเภทและการเจริญเติบโตของพืชต่างกันค่อนข้างมาก การเชื่อมโยงทางความหมายหรือความหมายแฝงทางวัฒนธรรมจึงมีความเหมือนและต่าง ทั้งนี้ Zhang (2017) ยังให้ความเห็นว่า เพราะการรู้คิดทางวัฒนธรรมชนชาติที่ต่าง ลักษณะเฉพาะอันหลากหลาย ฯลฯ ทำให้คำศัพท์-วลีประเภทสัตว์-พืชแสดงความหมายเชิงอุปลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงยากต่อการเข้าใจได้อย่างถูกต้อง อาทิ ในภาษาจีน คนทั่วไปอ้างอิงจากลักษณะเฉพาะของยอดหญ้าเหนือกำแพง ซึ่งจะกวัดแกว่งส่ายโยกไปตามลม ดังนั้นคำว่า 墙头草 จึงใช้เปรียบเทียบกับคนที่เปลี่ยนจุดยืนไปมา ไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง ส่วนภาษาไทยไม่ได้ใช้คำว่า “หญ้า” แต่ใช้คำว่า “ไผ่” เป็น “ไผ่ลู่ลม” ความต่างของการรู้คิดทางวัฒนธรรมชนชาตินี้ จึงสร้างอุปสรรคต่อการเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนประเภทพืชให้กับนักศึกษาไทย ทั้งนี้คำว่า 好苗子 ก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน คือ 苗子 มีลักษณะเด่นด้านการเกิดใหม่ การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว การถ่ายทอดจากเมล็ดพันธุ์ ฯลฯ (Zhang, 2017) ดังนั้นในภาษาจีนจึงใช้เปรียบเทียบกับคนหนุ่มสาวที่มารับช่วงต่อกิจการหรือหน้าที่การงาน ส่วนในภาษาไทยมักใช้ “ต้นกล้า” หรือ “เมล็ดพันธุ์” เปรียบเปรยกับเด็กหรือนักเรียนซึ่งมีความหมายเชิงอุปลักษณะที่ไม่ตรงกับภาษาจีน

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ทราบว่า การที่ธรรมชาติและสภาพสังคมแวดล้อมไม่ตรงกันทั้งหมดนี้ ทำให้แต่ละชนชาติมีการรู้คิดต่อสรรพสิ่งในโลกที่ทั้งเหมือนและต่างกัน การรู้คิดและรูปแบบทางการรู้คิดจึงสะท้อนอยู่ในคำศัพท์-วลีอุปลักษณะ ความแตกต่างของการรู้คิดข้ามวัฒนธรรม จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะของผู้เรียน เมื่อวัฒนธรรมภาษาแม่ของนักศึกษาไทยมีการแสดงความคิดทางอุปลักษณะหรือรูปแบบทางการรู้คิดที่ตรงหรือคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมภาษาจีน ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนที่มีความหมายประเภทพืชจะค่อนข้างดี หากเป็นไปในทางตรงข้าม ความสามารถในการเข้าใจจะค่อนข้างด้อยลง โดย Chen (2012) ซึ่งวิจัยคำอุปลักษณะประเภทพืชในภาษาจีน-อังกฤษได้ให้ความเห็นว่า หนึ่งในปัจจัยอันส่งผลต่อความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณะประเภทพืชคือวัฒนธรรมภาษาแม่ ทั้งนี้ Yuan et al. (2012) ยังได้ให้ความเห็นว่า ความต่างด้านวัฒนธรรมภาษาแม่ของนักศึกษาจีน-อเมริกาเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจอุปลักษณะภาษาอังกฤษ ดังนั้นควรใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมภาษาแม่หรือการถ่ายโอนความรู้ภาษาแม่ (L1 conceptual transfer) ของนักศึกษาไทย และปลูกฝังความรู้ด้านความแตกต่างการข้ามวัฒนธรรมจีน-ไทย เน้นหนักในการชักนำด้านวัฒนธรรมและความคิดแบบจีน

เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับความหมายอุปลักษณะของคำศัพท์-วลีเชิงวัฒนธรรม จึงจะสามารถช่วยยกระดับความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนได้

6. เสนอแนะแนวทางการสอน

จากผลสรุปในการวิจัยนี้และการผสมรวมกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิจัยท่านอื่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะด้านการสอนบางประการสำหรับการปลูกฝังและพัฒนาความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาไทย

6.1 ให้ความสำคัญด้านการปลูกฝังคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีน

Danesi (1992), Littlemore (2001), Littlemore & Low (2006), Shi & Liu (2010) ฯลฯ ได้ให้ความเห็นไว้อย่างชัดเจนว่า การพัฒนาความสามารถทางอุปลักษณะของผู้เรียนมีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับความรู้ทางภาษาและความสามารถในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน และต่อเนื่อง ความสามารถทางอุปลักษณะเป็นส่วนสำคัญที่จะประกอบขึ้นเป็นความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะ ดังนั้นการปลูกฝังและพัฒนาความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาไทย จึงเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาที่สองที่จะขาดไปไม่ได้ แต่จากหัวข้อ 5.1 ทำให้ทราบว่าคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนไม่ได้รับการให้ความสำคัญทั้งจากผู้สอนและผู้เรียน เมื่อผู้สอนขาดความรู้ทางคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีน และหนังสือแบบเรียนไม่ได้กำกับไว้ให้เห็นชัดเจนแล้ว คำศัพท์-วลีอุปลักษณะจึงถูกจัดให้กลายเป็นเพียงคำศัพท์ทั่วไป ผู้เรียนเองก็ไม่ได้สนใจขบคิดถึงเบื้องหลังทางวัฒนธรรมและความคิดเชิงอุปลักษณะที่แฝงมา เมื่อเรียนรู้ด้วยรูปแบบการกลืนเนื้อหาโดยไม่มีการย่อยข้อมูลเช่นนี้แล้ว ผลลัพธ์ในการเรียนจึงไม่ค่อยเป็นที่น่าพอใจ ซึ่ง Hulstijn (2003) และ Verspoor & Lowie (2003) รวมถึงนักวิจัยอื่นพบว่า เมื่ออยู่ในสภาพที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะจะมีขีดจำกัด แต่หากมีผู้สอนชักนำ ความสามารถในการเข้าใจนี้จะเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นในฐานะผู้สอนควรกระตุ้นต่อการพัฒนาความรู้คิดในความสามารถทางอุปลักษณะภาษาจีนของตนเอง ให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของผู้เรียน ในด้านการสอนคำศัพท์ควรตระหนักถึงการทดลองสอนความรู้ด้านคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีน ชักนำให้ผู้เรียนคุ้นเคยต่ออุปลักษณะเชิงมนทัศน์พื้นฐาน เพื่อยกระดับความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนเองควรให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ด้านคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนขณะเรียนในห้องหรืออ่านบทความนอกเวลา ควรพยายามรวบรวมคำศัพท์-วลีอุปลักษณะและนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มพูนการรู้คิดด้านอุปลักษณะภาษาจีน จึงจะสามารถยกระดับความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของตนเองได้

6.2 เน้นการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมจีนและการปลูกฝังรูปแบบความคิดทางอุปลักษณ์ภาษาจีน

Shuai and Yan (2019) ได้เสนอว่า อุปลักษณ์เป็นส่วนประกอบของวัฒนธรรมอันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ความแตกต่างการข้ามวัฒนธรรมของอุปลักษณ์จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญอันส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางอุปลักษณ์ของผู้เรียน โดย Zhang (2007) ให้ความเห็นว่า สำหรับผู้เรียนภาษาต่างประเทศที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมต่างกันนั้น ความคิดที่มีความเป็นอุปลักษณ์เป็นเครื่องจักรสำคัญต่อการเข้าใจถึงความหมายคำศัพท์ในภาษาเป้าหมาย สิ่งสำคัญในการตัดสินใจว่าการเรียนจะได้ผลลัพธ์หรือไม่ คือ ระดับความคุ้นเคยในการรู้คิดทางวัฒนธรรมภาษาเป้าหมายของผู้เรียน ขณะเดียวกัน Slobin (1996) เสนอว่าการเรียนภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นการเรียนรู้รูปแบบเฉพาะด้านการแสดงออกทางความคิดประเภทหนึ่งด้วย ซึ่ง Zhang (2017) ให้ความเห็นว่า สาเหตุหนึ่งที่ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาต่างชาติกับผู้ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแม่มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก คือ ความเข้าใจหรือการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมจีนและความคิดที่มีความเฉพาะตัวยังไม่มากพอ ทั้งนี้ Yao (2019) ได้เสนอความคิดว่า ในกระบวนการรู้คิดทางอุปลักษณ์นั้น การตระหนักถึงความคิดเชิงอุปลักษณ์เป็นสิ่งแรกที่ต้องการการกระตุ้น มีเพียงการเตรียมพร้อมในด้านการตระหนักถึงความคิดเชิงอุปลักษณ์ จึงจะสามารถวินิจฉัยถึงการมีอยู่ของอุปลักษณ์ทางภาษา จากนั้นจะสามารถเข้าใจความหมายเชิงอุปลักษณ์ได้ แสดงให้เห็นว่า การให้ความสำคัญในด้านการสอนความคิดทางวัฒนธรรมจีนและปลูกฝังรูปแบบความคิดทางอุปลักษณ์ภาษาจีน จำเป็นต่อการพัฒนาความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณ์ภาษาจีน แต่ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาไทยยังมีระดับความไวต่อความแตกต่างการข้ามวัฒนธรรมของภาษาจีน-ไทยไม่เพียงพอ การตระหนักถึงความคิดทางอุปลักษณ์ภาษาจีนจึงค่อนข้างอ่อน โดยมากมักเป็นการอิงจากตัวอักษรจีนหรือจดจำตายตัว เพื่อคาดเดาความหมายหรือทำความเข้าใจความหมายแฝงของคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์เช่นคำศัพท์อื่นทั่วไป ดังนั้นในขณะสอนคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์ภาษาจีนให้กับนักศึกษาไทย จึงควรให้ความสำคัญตั้งแต่มุมมองทางการรู้คิด เน้นการเรียนรู้ด้านเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมจีน-ไทย ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาที่เรียนภาษาจีนเข้าสู่การถ่ายโอนความรู้ (conceptual transfer) และปรับโครงสร้างทางความคิด (conceptual restructuring) เชิงอุปลักษณ์เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนต่อคำศัพท์-วลีอุปลักษณ์อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม ขณะเดียวกันในการสอนคำศัพท์ ควรให้ความสำคัญต่อการฝึกซ้อมด้านความเข้าใจในคำอุปลักษณ์ที่มีความหมายมากกว่าหนึ่ง เน้นการตระหนักถึงความคิดทางอุปลักษณ์ภาษาจีนของนักศึกษา ให้คุ้นเคยกับความคิดและรูปแบบอันเฉพาะตัวในอุปลักษณ์ของผู้ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแม่

6.3 ให้ความสำคัญต่อผลกระทบการถ่ายโอนความรู้เชิงบวกจากวัฒนธรรมภาษาแม่และบริบททางภาษาสำหรับปลูกฝังความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนให้กับผู้เรียน

Zhang (2007) กล่าวว่า ในทฤษฎีอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ อุปลักษณะเป็นการสะท้อนลักษณะร่วมทางความคิดของมนุษย์ ผู้ใช้ภาษาที่มีวัฒนธรรมต่างกันล้วนสามารถประยุกต์ใช้อุปลักษณะเพื่อรู้คิดและเข้าใจอุปลักษณะทางภาษา จากโครงสร้างพื้นฐานร่วมทางการรู้คิดนี้ การแสดงออกทางอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ในพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน อาจปรากฏส่วนตรงกันหรือมีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นส่วนช่วยกระตุ้นรูปแบบความคิดและเบื้องหลังการรู้คิดที่มีอยู่ในวัฒนธรรมภาษาแม่ของนักศึกษาในระหว่างการสอน เมื่อผ่านการถ่ายโอนความรู้เชิงบวกจากวัฒนธรรมภาษาแม่ จะส่งผลให้เพิ่มพูนความลึกซึ้งด้านความเข้าใจและการเรียนรู้คำศัพท์-วลีอุปลักษณะของภาษาที่สอง เมื่อรวมเข้ากับการวิเคราะห์ในหัวข้อ 5.3 ทำให้ทราบว่า ในการสอนคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนสำหรับนักศึกษาไทยนั้น สามารถหยิบยกความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมภาษาไทยเพื่อชักนำนักศึกษา จะสามารถช่วยให้นักศึกษาจะทั้งความทรงจำใดๆ และการเลียนแบบ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าควรต้องระมัดระวังการโอนถ่ายการเรียนรู้เชิงลบจากวัฒนธรรมภาษาแม่ อันจะนำพาอุปสรรคและความคลาดเคลื่อนมาสู่กระบวนการเข้าใจด้วย

นอกจากนี้ ในระหว่างกระบวนการอ่านนั้น บริบทมีผลด้านการส่งเสริมทางการวินิจฉัยแยกแยะคำศัพท์-วลี ซึ่งประเด็นนี้ผู้วิจัยก่อนหน้านี้มีความเห็นเป็นเอกฉันท์ โดย Schuberrth and Eimas (1977) ที่ศึกษาผลจากบริบทในการอ่านพบว่า บริบทข้อมูลระหว่างการอ่านนั้นสำคัญมากเมื่ออยู่ในสภาพขาดบริบท คำที่ยากต่อการวินิจฉัยแยกแยะและผู้มีทักษะการอ่านต่ำ การช่วยส่งเสริมของบริบทจะมีผลชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้งานวิจัยของ Gan (2011) พบว่า ระดับความหลากหลายของบริบทมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้คำศัพท์-วลีเป้าหมาย ความเข้มข้นทางบริบทสูงสามารถลดระดับความยากในการเรียนรู้คำศัพท์-วลี ซึ่งนักวิจัยก่อนหน้านี้ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า บริบท คือเงื่อนไขร่วมแรกของการรู้คิดในการสื่อสารระหว่างทั้งสองฝ่าย และมีผลอย่างชัดเจนต่อการเข้าใจความหมายเชิงอุปลักษณะที่ถูกต้องแม่นยำและรวดเร็ว ทั้งนี้ Wu et al. (2021) ได้ศึกษากลยุทธ์ด้านความเข้าใจอุปลักษณะของนักศึกษาที่เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สองพบว่า กลยุทธ์ด้าน “ประโยคบริบท” เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่ผู้เรียนภาษาที่สองนำมาใช้ในการทำความเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนมากที่สุดและมีประสิทธิภาพที่ดี ดังนั้นในขั้นตอนการสอนและฝึกซ้อมคำศัพท์-วลีอุปลักษณะจึงควรนำเสนอบริบทที่หลากหลายและมากพอ เมื่อความเข้มข้นทางบริบทสูง นักศึกษาจึงจะมีการรู้คิดและเข้าใจความหมายของคำศัพท์-วลีอุปลักษณะ ซึ่งสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้

6.4 ให้ความสำคัญต่อการสอนคำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนประเภทพีช ร่างกาย และส่วนประกอบของร่างกายอย่างเป็นระบบ

Liu (2009) และ Zhang (2017) ให้ความเห็นว่า เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ก่อให้เกิดการรู้คิดทางชนชาติที่ต่างกัน จึงมักทำให้คำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนประเภทพีช นั้นยากต่อการเข้าใจ คำศัพท์-วลีประเภทพีชไม่น้อยในวัฒนธรรมจีน จึงมีความเฉพาะตัวทาง ความหมายเชิงอุปลักษณ แต่ในวัฒนธรรมไทยกลับไม่มีหรือมีความแตกต่าง และแน่นอนว่า ได้สร้างความยากต่อการเรียนของนักศึกษาไทย อาทิ “松、竹、梅” ซึ่งเบ่งบานในฤดูหนาว ใน วัฒนธรรมจีนนับเป็นสัญลักษณ์ของคุณธรรมสูงส่ง ความเข้มแข็ง จิตวิญญาณแห่งการต่อสู้ อย่างไม่ย่อท้อ แต่วัฒนธรรมไทยนั้นไม่มีความหมายเชิงอุปลักษณเช่นนี้ หรือ “莲花” ใน วัฒนธรรมจีนมีความหมายเชิงอุปลักษณเพียงความหมายเดียว คือ สัญลักษณ์แห่งผู้มีคุณธรรม สูงส่ง แต่วัฒนธรรมไทยนั้นในพระไตรปิฎกกล่าวถึง “บัวสามเหล่า” ส่วนอรรถกถาและฎีกา กล่าวถึง “บัวสี่เหล่า” โดยล้วนเปรียบเทียบถึงบุคคลระดับสูงในสังคมมนุษย์ เป็นผู้ที่มียุญญาตาม ลำดับ (ชานาญ เกิดชอบ, 2559) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบ “ดอกบัว” กับระดับปัญญาของมนุษย์ ทั้งนี้ Liu (2009) ได้เสนอว่า ในภาษาจีนมักใช้ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบของร่างกาย มาเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวทั่วไป นับเป็นวิธีการรู้คิดที่ค่อนข้างอยู่ในระดับสูง และซับซ้อนอย่างหนึ่ง โดยวัฒนธรรมจีนเน้นหนักไปในด้านความเกี่ยวเนื่องของความเป็น หนึ่งเดียวและความเชื่อมโยงทางความคิดด้าน “มนุษย์และธรรมชาติหลอมรวมเป็นหนึ่ง” และ “มนุษย์และธรรมชาติสัมพันธ์ต่อกัน” อาทิ ภาษาจีนใช้ “骨肉、手足、骨干” ซึ่งมีความหมาย เป็นเชิงสัญลักษณ์ตามลำดับ กล่าวคือ ความสัมพันธ์โดยตรงของพ่อแม่และลูกซึ่งเป็นสายเลือด เดียวกัน ความผูกพันของพี่น้องที่เป็นฝ่ายชาย ผู้ที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญหรือสมาชิกคนสำคัญ และจากความแตกต่างทางการรู้คิดนี้ ความหมายเชิงอุปลักษณของคำศัพท์-วลีประเภทร่างกาย และส่วนประกอบของร่างกายในภาษาจีน-ไทยจึงมีความเหมือนและต่างเช่นเดียวกัน อาทิ “心” (Yao, 2562b) และ “头、脸、眼、口、手、脚” (เบญญาทิพย์ สุภะกะลิน, 2561) ฯลฯ กล่าวโดย สรุปร คือ ชาวจีนได้ให้ความหมายเชิงอุปลักษณกับสัตว์-พีช ร่างกายและส่วนประกอบของร่างกาย ไว้ค่อนข้างหลากหลาย อีกทั้งความหมายเชิงอุปลักษณเหล่านี้มีความเป็นระบบและมีลักษณะ เฉพาะตัว (Zhang, 2017) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ผู้สอนชักนำผู้เรียนให้มีการเรียนอย่างเป็นระบบ สามารถจัดการเรียนรู้ด้วยการรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อสอนพร้อมกัน นำความหมายของ คำศัพท์-วลีอุปลักษณภาษาจีนประเภทพีช ร่างกายและส่วนประกอบของร่างกายมาเปรียบเทียบ กับภาษาไทย และสรุปถึงความเหมือนและต่างให้ชัดเจน เพื่อให้ให้นักศึกษาเกิดความคล่องแคล่ว ทางมโนทัศน์ (conceptual fluency) ต่ออุปลักษณทั้งสองประเภทนี้

7. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ทดลองโดยการทำแบบทดสอบและการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนและปัจจัยที่มีอิทธิพลของนักศึกษาไทย ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) ความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาไทยมีขีดจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะร่วมด้านความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง โดยเกิดจากสาเหตุด้านการขาดการให้ความสำคัญทั้งจากผู้สอนและผู้เรียน ขีดจำกัดด้านระดับความรู้ภาษาจีน ขีดจำกัดของคำศัพท์-วลีอุปลักษณะที่เรียน ลักษณะเฉพาะด้านความคิดเชิงอุปลักษณะของคำศัพท์-วลี จำนวนคำและความหลากหลายทางความหมายของคำศัพท์-วลีอุปลักษณะ ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นอิทธิพลอันก่อให้เกิดปัจจัยร่วมทั้งแบบอัตวิสัยและภาววิสัย 2) ปัจจัยด้านระดับความรู้ภาษาจีนและความเข้มข้นทางบริบทมีอิทธิพลอย่างชัดเจนต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาไทย ในขณะเดียวกันยังพบว่า เมื่อระดับความรู้ภาษาจีนถึงระดับสูงแล้ว แนวโน้มที่ระดับความรู้ภาษาจีนจะส่งผลต่อความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนต่ำลง ซึ่งประเด็นนี้ยังคงต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์ผลต่อไป 3) ประเภทความหมายของคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนไม่มีอิทธิพลอย่างชัดเจนต่อการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาไทย โดยเมื่อเทียบกันแล้วนักศึกษาไทยสามารถเข้าใจคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนประเภทจำนวนนับและของกินของใช้ได้ง่าย แต่ประเภทพืช ร่างกายและส่วนประกอบของร่างกายเข้าใจได้ยาก สาเหตุหลัก คือ นักศึกษาไทยค่อนข้างมีความคุ้นเคยต่อคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนประเภทจำนวนนับ อีกทั้งในภาษาไทยมีคำแฝงความหมายเชิงอุปลักษณะประเภทจำนวนนับที่คล้ายคลึงกับภาษาจีน ซึ่งอุปลักษณะภาษาจีนประเภทจำนวนนับมีรูปแบบทางความคิดเชิงอุปลักษณะที่ค่อนข้างตายตัวจึงง่ายต่อการเข้าใจ แต่ความต่างของการรู้คิดทางชนชาติสร้างอุปสรรคต่อการเข้าใจในคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนประเภทพืชให้กับนักศึกษาไทย จากผลสรุปการวิจัยดังที่กล่าวมาข้างต้น รวมถึงการผสมรวมกับผลการวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้เสนอแนะและวิเคราะห์ด้านแนวทางการสอนบางประการสำหรับการปลูกฝังและพัฒนาความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาไทย ดังนี้ 1) ให้ความสำคัญด้านการปลูกฝังคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีน 2) เน้นการเรียนด้านวัฒนธรรมจีนและการปลูกฝังรูปแบบความคิดทางอุปลักษณะภาษาจีน 3) ให้ความสำคัญต่อผลกระทบการถ่ายโอนความรู้เชิงบวกจากวัฒนธรรมภาษาแม่และบริบททางภาษาเพื่อปลูกฝังความสามารถในการเข้าใจอุปลักษณะภาษาจีนให้กับผู้เรียน 4) ให้ความสำคัญต่อการสอนคำศัพท์-วลีอุปลักษณะภาษาจีนประเภทพืช ร่างกายและส่วนประกอบของร่างกายอย่างเป็นระบบ

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องแจกแจงว่า งานวิจัยนี้เป็นเพียงกรณีศึกษาและเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเท่านั้น ข้อสรุปในการวิจัยยังต้องรอผลการวิจัยเชิงประจักษ์ที่มากขึ้นเพื่อใช้ตรวจสอบและยืนยันพิสูจน์ผล อีกทั้งการวิจัยหลังจากนี้สามารถขยายขอบข่ายในการทดสอบ โดยให้ล้อมรอบในปัญหาด้านความสามารถทางอุปลักษณะภาษาจีนของนักศึกษาไทยและการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง/References

- ชำนาญ เกิดช่อ. (2559). บัว 4 เหล่า หรือ บัว 3 เหล่า. *สารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิต ประจำปี 2559* (น. 327-332).
- ไทรทิพย์สุดา เสนาธรรม, และ ศันสนีย์ เอกอัจฉริยา. (2562). มโนอุปลักษณ์ [หน้า] ใน *สาขานวนจีน. วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 12(1), 47-69.
- เบญญาทิพย์ ศุภะกะลิน. (2561). อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์คำเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาจีนกับภาษาไทย. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม*, 7(1), 184-211.
- Yao, S. Q., และ ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2561). อุปลักษณ์ “ใจ” กับคำแสดงประสาทสัมผัสในภาษาจีนเปรียบเทียบกับภาษาไทย. *วารสารอักษรศาสตร์*, 47(2), 174-225.
- Yao, S. Q. (2559). คำประสมคำนามกับคำนามที่มีคำว่า /*心*55/ (ใจ) ในภาษาจีน : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*, 36(2), 1-36.
- Yao, S. Q. (2561). การศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณ์ “ไก่” ในภาษาจีนและภาษาไทยตามมุมมองทางปริชาน. *วารสารวิเทศศึกษา*, 8(1), 169-195
- Yao, S. Q. (2562a). อุปลักษณ์ “*心* /*心*55/ (ใจ)” กับรากฐานแห่งวัฒนธรรมจีน : การวิเคราะห์ตามแนวทฤษฎีการหลอมรวมความคิด. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 38(1), 105-134.
- Yao, S. Q. (2562b). การศึกษาอุปลักษณ์ “ใจ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีนตามแนวคิดทฤษฎีการหลอมรวมความคิด. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 12(1), 163-197.
- Azuma, M. (2005). *Metaphorical Competence in an EFL Context: The Mental Lexicon and Metaphorical Competence of Japanese EFL Students*. Toshindo Publishing.
- Black, M. (1962). Metaphor. In M. Black (Ed.). *Models and Metaphors* (pp. 25-47). Cornell University Press.
- Boers, F., & Demecheleer, M. (2001). Measuring the Impact of Cross-cultural Differences on Learners' Comprehension of Imaginable Idioms. *English Language Teaching Journal*, 55(3), 255-262.
- Boers, F., & Littlemore, J. (2000). Cognitive Style Variables in Participants' Explanations of Conceptual Metaphors. *Metaphor and Symbol*, (3), 177-187.
- Chen, L. (2013). The Main Thread of Empirical Study of Metaphorical Competence Abroad. *Foreign Language World*, 3, 57-66.

- Chen, L. (2016). A Delineated Analysis of the Status Quo of Domestic Studies on Metaphorical Competence Based on a Bibliometric Survey of the Core Periodicals from 1998 to 2015. *Foreign Language and Literature*, 32(3), 57-66.
- Chen, L., Sun, Y., & Zhang, M. J. (2019). An Empirical Study on International Students' Metaphorical Competence in Chinese Writing. *TEFLE*, 187, 9-14.
- Chen, Y. R. (2012). *On Cross Cultural Understanding of Metaphorical Mapping in Flora* [Doctoral dissertation]. East China Normal University.
- Danesi, M. (1988). The Development of Metaphorical Competence: A Neglected Dimension in Second Language Pedagogy. In A. N. Mancini, P. Giordano, & P. R. Baldini (Eds.). *Italiana* (pp. 1-10). Rosary College.
- Danesi, M. (1992). Metaphorical Competence in Second Language Acquisition and Second Language Teaching: The Neglected Dimension. In J. E. Alatis (Ed.). *Language Communication and Social Meaning* (pp. 125-136). Georgetown University Press.
- Davidson, D. (1979). What Metaphors mean. In S. Sacks (Ed.). *On Metaphors* (pp. 31-47). The University of Chicago Press.
- Flahive, D. E., & Carrell, P. L. (1977). Lexical Expansion and the Acquisition of Metaphoric Competence. *Papers Presented at 11th Annual Mid-America Linguistics Conference*. University of Missouri, Columbia. MO.
- Hu, Z. L. (2004). *Metaphor and Cognition*. Peking University Press.
- Hulstijn, J. H. (2003). Incidental and Intentional Learning. In C. Doughty, & M. H. Long (Eds.). *The Handbook of Second Language Acquisition* (pp.349-381). Blackwell.
- Hussey, K. A., & Albert, N. K. (2006). Metaphor Production in Online Conversation: Gender and Friendship Status. *Discourse Process*, 42(1), 75-98.
- Iijima, M., & Murrow, P. (2006). *Communicative Competence in ESL and Metaphoric Competence*. Vancouver: The 28th Annual Meeting of the Cognitive Science Society.
- Jiang, M. (2006). An Empirical Study on the Development of Metaphorical Ability of English Majors. *FLTA*, 4, 27-34.
- Johnson, J., & Rosano, T. (1993). Relation of Cognitive Style to Metaphor Interpretation and Second Language Proficiency. *Applied Psycholinguistics*, 14(2), 159-175.

- Kogan, N. (1983). Stylistic Variation in Childhood and Adolescence: Creativity, Metaphor and Cognitive Styles. In J. H. Flavell, & E. Markman (Eds.). *A Handbook of Child Psychology* (pp. 630-706). John Wiley and Sons.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphor We Live By*. University of Chicago Press.
- Li, C. Z. (2002). Metaphor and Context. *Journal of Tianjin Foreign Studies University*, 3, 29-33.
- Littlemore, J. (2001). Metaphor Competence : A Language Learning Strength of Students with a Holistic Cognitive Style. *TESOL Quarterly*, 35(3), 459-491.
- Littlemore, J. (2004). The Effect of Cognitive Style on Vocabulary Learning Strategy Preferences. *Iberica*, (7), 5-32.
- Littlemore, J. (2008). The relationship between associative thinking, analogical reasoning, image formation and metaphoric extension strategies. In M. S. Zanutto, L. Cameron, & M. C. Cavalcanti (Eds.). *Confronting Metaphor in Use: An Applied Linguistic Approach* (pp. 199-222). John Benjamins.
- Littlemore, J. (2010). Metaphoric Competence in the First and Second Language: Similarities and Differences. In M. Pütz, & L. Scola (Eds.). *Cognitive Processing in Second Language Acquisition* (pp. 293-315). John Benjamins.
- Littlemore, J., & Low, G. (2006). Metaphor Competence and Communicative Language Ability. *Applied Linguistics*, 27(2), 268-294.
- Liu, Y. L., & Ma, J. F. (2010). *The Graded Chinese Syllables, Characters and Words for the Application of Teaching Chinese to the Speakers of Other languages*. Beijing Language and Culture University Press.
- Liu, L. (2009). *Metaphor Competence: A Language Learning Strength of Students with a Holistic Cognitive Style* [Master's Thesis]. Jinan University.
- Martinez, F. (2003). *Exploring Figurative Language Proficiency in Bilinguals: The Metaphor Interference Effect*. The Office of Graduate Studies of Texas A & M University.
- Masumi, A. (2005). *Metaphorical Competence in an EFL Context: The Mental Lexicon and Metaphorical Competence of Japanese EFL Students*. Toshindo Publishing.
- Ozcaliskan, S. (2005). On Learning to Draw the Distinction Between Physical and Metaphorical Notion: Is Metaphor an Early Emerging Cognitive and Linguistic Capacity? *Child Language*, 32(2), 291-318.

- Schuberth, R. E., & Eimas, P. D. (1977). Effects of context on the classification of words and nonwords. *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*, 3(1), 27-36.
- Shi, J. F. (2012). Developmental Connections Among L1 Conceptual Transfer Competence, Metaphoric Competence and English Proficiency. *FLLTP*, 3, 57-63.
- Shi, L., & Liu, Z. Q. (2010). A Review of Metaphoric Competence: Current Status and Problems. *Journal of Foreign Languages*, 33(3), 10-16.
- Shu, D. F. (2000). On the Understanding Process and Characteristics of Metaphor. *Foreign Language Teaching and Research*, 32(4), 253-260.
- Shu, D. F. (2004). Several Issues and Research Directions in Metaphor Studies. *Language Cognitive Studies-Selected Papers on Cognitive Linguistics*. Overseas Language Education Press.
- Shuai, J. Y., & Yan, X. Q. (2019). Study on English Majors' Metaphorical Comprehension Ability. *Journal of Shenyang University*, 21(6), 755-759.
- Skoufaki, S. (2005). Use of Conceptual Metaphors: A Strategy for the Guessing of an Idiom's Meaning. In M. Mattheoudakis, & A. Psaltou-Joycey (Eds.) *Selected Papers on Theoretical and Applied Linguistics from the 16th International Symposium* (pp. 542-556). Aristotle University of Thessaloniki.
- Slobin, D. (1996). From "thought and language" to "thinking for speaking". In J. Gumperz, & S. Levinson (Eds.), *Rethinking Linguistic Relativity* (pp. 70-96). Cambridge University Press.
- Tian, M. (2013). Analysis on the Influencing Factors of the Improvement of Metaphorical Ability from the Cognitive Perspective. *Academic Exchange*, 7, 161-163.
- Trim, R. (2007). *Metaphor Networks: The Comparative Evolution of Figurative Language*. Palgrave Macmillan.
- Verspoor, M., & Lowie, W. (2003). Making Sense of Polysemous Words. *Language Learning*, 53(3), 547-586.
- Wang, H. L. (2008). The Understanding of Chinese Metaphorical Discourse of Vietnamese International Students. *The Science Education Article Collects*, 6, 176.
- Wang, W. B. (2007). *The Cognitive Construction and Interpretation of Metaphor*. Shanghai Foreign Language Education Press.
- Wang, Y. (2007). *Cognitive Linguistics*. Shanghai Foreign Language Education Press.

- Wang, Y., & Li, H. (2004). The "Three in One" Teaching View of Language Ability, Communicative Ability and Metaphor Ability: The Application of Contemporary Metaphor Cognitive Theory in Foreign Language Teaching. *Journal of Sichuan International Studies University*, 20(6), 140-143.
- Wei, Y. Z. (2007). *An Investigation into the Roles of Cognitive Ability and Language Proficiency in Chinese EFL Learners' Metaphor Comprehension and Production* [Doctoral dissertation]. Shanghai Jiaotong University.
- Wei, Y. Z. (2012). The Roles of Cognitive Ability and Language Proficiency in Chinese English Majors' Metaphor Comprehension. *Foreign Language World*, 1, 82-89.
- Wu, S. N., Li, D. Y., & Zhao, L. (2021) A Study on Metaphor Comprehension Strategies of Chinese as Second Language Learners. *Chinese Language Learning*, 3, 74-82.
- Xu, B. F., Yuan, F. S., & Wang, L. F. (2012). An Empirical Study of the Relationship between Cognitive Style and Metaphor Comprehension. *Shandong Foreign Language Teaching*, 4, 56-61.
- Yao, W. (2012). *An Empirical Study on the Metaphorical Ability of Middle and Advanced Foreign Students from a Cognitive Perspective* [Master's Thesis]. Shandong Normal University.
- Yao, W. (2019). *An Empirical Study on the Metaphorical Ability of Middle and Advanced Foreign Students from a Cognitive Perspective* [Master's Thesis]. Shandong Normal University.
- Yu, J. Y. (2017). Cultivating Metaphorical Thinking Ability in the Context of Cognitive Context: An Empirical Study Based on International Chinese Vocabulary Teaching. *Theory Horizon*, 7, 114-124.
- Yuan, F. S., & Guo, T. (2014). A Study of the Metaphor Interpretation Ability of English Majors. *Foreign Languages and Their Teaching*, 6, 68-73.
- Yuan, F. S., Xu, B. F., & Wang, L. F. (2012). The Comparison of Metaphor Comprehension of Chinese and American University Students. *Foreign Language World*, 1, 73-81.
- Zhang, S. H. (2017). An Empirical Study on Competence of Understanding Chinese Metaphors of Intermediate and Advanced International Students. *Overseas Chinese Education*, 1, 66-75.

- Zhang, S. Y. (2007). On Understanding and Creation of Conceptual Metaphor: Also on its Enlightenment on Teaching Chinese as a Foreign Language. *Journal of Fujian Normal University*, 5, 95-99.
- Zhao, Z. J. (2006). Openness of Metaphor: A Psycholinguistic Analysis of the Process of Metaphor Comprehension. *Social Science Research*, 1, 41-45.